

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อประเมินผลการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21 ซึ่งมีการดำเนินงานตามลำดับดังนี้

การวิจัยระยะที่ 1

การวิจัยระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงเชิงปริมาณเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โดยมีกระบวนการวิจัย ดังนี้

1. หน่วยการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) เป็นระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จังหวัดหนองคาย บึงกาฬ จำนวน 56 โรงเรียน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Samples)

ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างและการสุ่มตัวอย่าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.2.1 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ใช้การคำนวณ โดยใช้สูตรของ Yamane. (1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร(จำนวนโรงเรียน)

e = สัดส่วนของความคลาดเคลื่อนเทียบกับพารามิเตอร์

ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

$$n = \frac{56}{1 + 56(0.05)^2}$$

$$n = 49.12$$

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจะได้กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 49.122 จึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็น 49 โรงเรียน

2.2.2 การสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง จาก 2 จังหวัดคือ จังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ โดยจำแนกตามขนาดของ โรงเรียน 3 ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และ ขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ใช้ทุกโรงเรียน ทั้ง 2 จังหวัด ส่วนขนาดกลางและขนาดเล็ก ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับสลากรายชื่อโรงเรียนแต่ละขนาดจนครบตามจำนวน จนได้ครบตามจำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน โรงเรียนและสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21

จังหวัด	ขนาดโรงเรียน/จำนวน			รวม	สัดส่วนกลุ่มตัวอย่าง			รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก		ใหญ่	กลาง	เล็ก	
1. หนองคาย	4	9	18	31	4	7	16	27
2. บึงกาฬ	6	5	14	25	6	4	12	22
รวม	10	14	32	56	10	11	28	49

3. เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสอบถามเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แบบมาตราส่วนของ Likert (1985) 5 ค่า ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคำร้องขอของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 ประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก

3.1 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) นำเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ แล้วเสนอให้
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้แก่

1.1) ดร.สมคิด ชันทอง ปร.ค. (บริหารการศึกษา)ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัชฌมศึกษา เขต 21

1.2) ดร.จรรยารัตน์ ส่งศรี กศ.ค. (การบริหารและพัฒนการศึกษา)
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ

1.3) ดร.ภิญโญ ทองเหลา ค.ค. (ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา) ครู
โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.4) นางนันทนัต คิมยะราช กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) ผู้อำนวยการกอง
การศึกษาเทศบาลตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดบึงกาฬ

1.5) ดร.นครชัย ชาญอุไร ปร.ค. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา) อาจารย์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี

ตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Item Objective
Congruence : IOC) โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 เป็นต้นไป ดังรายละเอียดในภาคผนวก

2) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูและผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของถ้อยคำภาษาที่ใช้ดังเอกสารใน
ภาคผนวก ก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

4.1 การเตรียมการ มีการจัดเตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม
ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

4.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างใน
จังหวัดหนองคายและจังหวัดบึงกาฬ

4.3 แจกแบบสอบถามในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 49 โรงเรียน ๆ ละ 5 ชุด มีผู้ตอบ
แบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครูผู้ดูแลงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
1 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 3 คน รวม 5 คนต่อ โรงเรียน รวมทั้งหมด 245 ชุด

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 245 ชุด

5.2 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีทางสถิติ

5.3 วิเคราะห์ข้อมูลสถิติในการพรรณนาใช้ค่าร้อยละค่าเฉลี่ย(\bar{X})ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติอ้างอิงใช้ Multiple Regression

การวิจัยระยะที่ 2

การวิจัยระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีการดำเนินการ ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

ในการวิจัยระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มบุคคลที่ผู้วิจัยทำการคัดเลือกจากการสุ่มแบบเจาะจง จำนวน 24 คน ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตัวแทนครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษา เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาพัฒนาการอำเภอ ผู้กำกับการตำรวจภูธรบึงโขงหลงสาธารณสุขอำเภอบึงโขงหลงตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ศึกษาในเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 และผู้อำนวยการ โรงพยาบาลบึงโขงหลง รายละเอียดดังนี้

1.1 ครูผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
โรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคม	จำนวน 1 คน
1.2 ครูที่ปรึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3	
โรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคม	จำนวน 3 คน
1.3 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคม	จำนวน 3 คน
1.4 เครือข่ายผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคม	จำนวน 6 คน
1.5 ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ได้แก่	
ผู้อำนวยการ โรงเรียนเซกา ผู้อำนวยการ โรงเรียนเจ็ดสีวิทยาการ	

และอำนวยการ โรงเรียนบ้านนาขาม(ขยายโอกาส)	จำนวน 3 คน
1.6 พัฒนาการอำเภอบึงโขงหลง	จำนวน 1คน
1.7 ผู้กำกับการตำรวจภูธรบึงโขงหลง	จำนวน 1คน
1.8 สาธารณสุขอำเภอบึงโขงหลง	จำนวน 1คน
1.9 ตัวแทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3	จำนวน 3คน
1.10ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 21	จำนวน 1คน
1.11 ผู้อำนวยการโรงพยาบาลบึงโขงหลง	จำนวน 1คน

2. ขั้นตอนการสร้างรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาสภาพจริงของ โรงเรียนที่จะทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคือ โรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคม เพราะเป็น โรงเรียนที่ผู้วิจัยเป็นผู้บริหาร และคณะครูมีความพร้อมในการปฏิบัติงาน

2.2 แปลงปัจจัยที่ส่งผลในระยะที่ 1คือ การได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นกิจกรรมกระบวนการทำงานและระบบกลไกการทำงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วิธีการประชุมสัมมนา

2.2.1 ทำหนังสือเรียนเชิญผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เข้าร่วมประชุมสัมมนา ตามภาคผนวก ง

2.2.2 แต่งตั้งผู้ดำเนินการประชุมสัมมนาผู้จัดบันทึกผู้บันทึกเสียงและผู้อำนวยความสะดวกพร้อมทั้งซักซ้อมความเข้าใจบทบาทหน้าที่และกำหนดแนวทางการประชุมสัมมนา โดยเขียนหัวข้อที่ต้องการข้อมูล โดยละเอียดเพื่อให้พร้อมที่จะดำเนินการ

2.2.3 จัดการประชุมระดมสมองผู้วิจัยสร้างความเป็นกันเองให้เกิดขึ้นภายในกลุ่ม โดยให้แต่ละคนแนะนำตัว โดยแนะนำเกี่ยวกับชื่อ ตำแหน่งงาน และงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแจ้งเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องจัดการประชุมสัมมนา ตามกำหนดการในภาคผนวก ข

2.2.4 นำเสนอข้อมูลและปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากการวิจัยระยะที่ 1 ให้ที่ประชุมทราบและมอบหมายงานให้ครูผู้ดูแลงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและทีมงานของ โรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคมทำหน้าที่การดำเนินงานด้านกระบวนการระดมสมองเพื่อการสร้างกรอบงาน

2.2.5 ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอแนวคิดในการสร้างรูปแบบกิจกรรมโดยการประชุมระดมความคิดเพื่อจัดทำรูปแบบฉบับร่างในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1) เปิดประเด็นปัญหาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเฉพาะปัญหาที่พบได้ในสังคมของอำเภอบึงโขงหลง โดยผู้ร่วมประชุมเสนอประเด็นปัญหาในตารางที่กำหนดไว้ใน Flip Chart เกี่ยวกับปัญหาของเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่พบในปัจจุบัน สาเหตุ แนวทางแก้ไขปัญหา โดยเรียงไปที่ละคนที่ไม่ซ้ำกันจนครบ

2) ร่วมกันกำหนดแนวทางการดำเนินงานให้เป็นลำดับขั้นตอน และการร่วมกันจัดกลุ่มของปัญหาที่พบ

3) ระดมความคิดเพื่อหาวิธีดำเนินการแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการคิดเชิงระบบ ตามโครงสร้างของระบบแต่ละระบบมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการคือ(หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา : 2541)

3.1) ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่จะส่งผล

3.2) กระบวนการ (Process) คือ กระบวนการหรือแนวทางที่จะนำมาแก้ไขปัญหา

3.3) ผลงานหรือผลผลิต (Product) คือ ผลที่จะได้รับเมื่อนำกระบวนการมาใช้แล้ว

ผู้ดำเนินการประชุมยกตัวอย่างประเด็นปัญหาจากข้อ 1) มา 1 ตัวอย่างแล้วให้ผู้เข้าร่วมประชุมช่วยกันพิจารณาในปัญหาอื่น ๆ ที่เสนอไว้แล้ว

4) คัดเลือกความคิด เพื่อใช้แก้ไขปัญหา

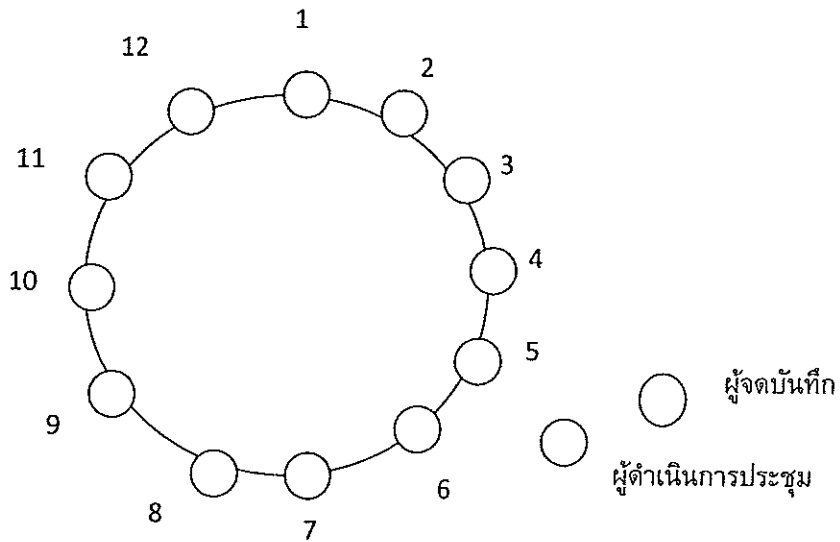
5) ประเมินแนวทางจัดปัญหาโดยใช้รูปแบบการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) ผู้ดำเนินการประชุมดำเนินการ ดังนี้

5.1) แบ่งผู้เข้าร่วมประชุมเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม (ถ้ามาจากหน่วยงานเดียวกันให้แยกกัน) จะได้กลุ่มละ 12 คน

5.2) กำหนดผู้ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยและผู้จัดบันทึกกลุ่มย่อย

5.3) ผู้ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย ชี้แจงให้สมาชิกเข้าใจบทบาทและวิธีการ ดังนี้

5.3.1) ให้สมาชิกกลุ่มย่อย 12 คน นั่งเป็นวงกลม ผู้ดำเนินการประชุมยืนนอกวงกลม ผู้บันทึกการประชุมกลุ่มย่อย นั่งอยู่นอกวงกลมดังแผนภาพที่ 9

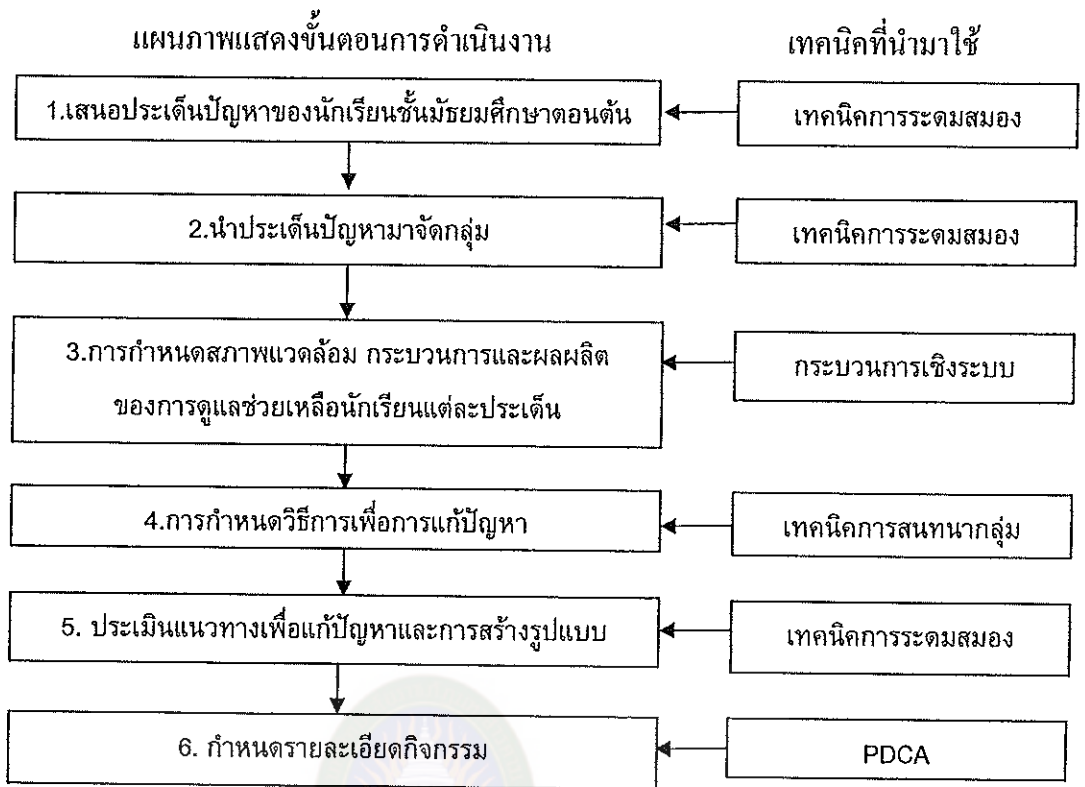
แผนภาพที่ 9 แสดงรูปแบบการประชุมกลุ่มย่อย

5.3.2) ผู้ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อยให้คณะเลือกประเด็นปัญหาขึ้นมา 1 ประเด็นก่อน ให้ผู้ที่นั่งในตำแหน่งหมายเลข 1 นำเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้นำเสนอข้อมูลที่เป็นเชิงบวกเท่านั้น ในขณะที่หมายเลข 1 กำลังนำเสนอ ผู้ที่นั่งในหมายเลขอื่นจะเป็นผู้ฟังอย่างเดียว ไม่มีคำถามใดๆ ไม่มีข้อโต้แย้ง หรือมีความคิดเห็นใด ๆ แต่ให้ฟังเพื่อจับประเด็นเท่านั้น เมื่อครบ 1 นาที ผู้ดำเนินการประชุมจะเชิญหมายเลข 2 นำเสนอแนวคิดต่อไปเรื่อยๆ จนครบทุกคน แต่พยายามไม่ให้ซ้ำกัน

5.3.3) เมื่อนำเสนอครบแล้วให้ผู้จัดบันทึกอ่านข้อสรุปของแต่ละประเด็นให้สมาชิกในกลุ่มฟังแล้วร่วมกันสรุปรูปแบบอีกครั้งหนึ่ง

6) กำหนดรายละเอียดของแนวทางแก้ปัญหาทั้ง 4 ด้าน จนครบ ที่ประชุมร่วมกันสรุปกรอบการดำเนินงานตามที่แต่ละกลุ่มร่วมกันนำเสนอมาจนครบ และเห็นชอบร่วมกัน

2.2.6 ผู้ดำเนินการประชุมเสนอให้ที่ประชุมเสนอแนวทางการดำเนินงานตามกรอบของ PDCA เพื่อเป็นการกำหนดกรอบให้ชัดเจนเพื่อโรงเรียนจะนำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจนและรวดเร็วขึ้นดังแผนภาพที่ 10

แผนภาพที่ 10 แสดงขั้นตอนการดำเนินงานกรอบของ PDCA

2.2.7 แปลงปัจจัยพัฒนาเป็นรูปแบบCSISE (C = Control S = Screening Student I = Interaction S = Student Care E = Evaluation) ตามที่ผู้เข้าร่วมประชุมสัมมนาร่วมกันนำเสนอรายละเอียดเพื่อความสำเร็จและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหานักเรียน ในแต่ละด้าน ได้แก่ รูปแบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ความรุนแรง อุบัติภัย และปัญหาทางเพศในสถานศึกษา โครงการพัฒนาด้านการเรียนรู้และการอ่าน คิด วิเคราะห์ และการจัดบริการคลินิกวัยรุ่นในโรงเรียน

2.2.8 นำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ ความสอดคล้องและปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

3. ขั้นตอนวิพากษ์รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.1 นำรูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนฉบับร่าง ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ 2 คน ครูที่สอนนักเรียน3คนครูที่ทำหน้าที่ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3คนครูฝ่าย

ปกครอง 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน 3 คนเป็นครูและผู้บริหารจากโรงเรียนเซกา ผู้ปกครองนักเรียน 3 คน พระสงฆ์ 2 รูป นักจิตวิทยา 2 คน จาก โรงพยาบาลพรเจริญและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น 3 คน เพื่อทำการปรับแก้ข้อความให้เหมาะสม

3.2 ปรับปรุงรูปแบบตามข้อเสนอแนะ

การวิจัยระยะที่ 3

การวิจัยระยะที่ 3 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มประชากรคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1.2 กลุ่มตัวอย่างคือ โรงเรียนบึงโขงหลงวิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมและยินดีที่จะรับการทดลองในครั้งนี้ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 502 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

2.1 รูปแบบการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบ CSISE

2.2 แบบสอบถามเพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 2 ด้าน คือ 1) ด้านโรงเรียน และ 2) ด้านนักเรียน

เกณฑ์การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มี 3 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับมาก

3 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับปานกลาง

2 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับน้อย

1 หมายถึง ประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับน้อยที่สุด

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือประสิทธิภาพระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือดังรายละเอียดใน ข้อ 1.3 และ 1.3.1 ดังนี้

3.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสร้างแบบสอบถามจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนตามสภาพความสำเร็จระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2 ด้าน คือ ด้าน โรงเรียนและด้านนักเรียนในแต่ละด้านซึ่งมีสภาพความสำเร็จที่คาดหวังตามเกณฑ์การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1.1 ด้านปัจจัย มี 6 ด้าน ได้แก่ผู้บริหารครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาครูบุคลากรที่เกี่ยวข้องผู้ปกครองชุมชน และงบประมาณ

3.1.2 ด้านกระบวนการ มี 5 ด้าน ได้แก่การรู้จักนักเรียนรายบุคคล การคัดกรองนักเรียนการส่งเสริมและพัฒนาการป้องกันและแก้ไขและการส่งต่อนักเรียน

3.1.3 ด้านผลผลิต มี 3 ด้าน ได้แก่ปริมาณนักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาลดน้อยลงนักเรียนมีพฤติกรรมเป็นไปตามจุดประสงค์ที่โรงเรียนกำหนดและนักเรียนมีคุณภาพและคุณลักษณะตามที่โรงเรียนกำหนดทุกประเด็นจะมีการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับทุกประเด็น

3.2 สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมด้านเนื้อหาที่ต้องการศึกษาดังรายละเอียดในภาคผนวก ก แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

3.3 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามทุกข้อที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป จะนำไปเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลค่า IOC ของแต่ละข้อคำถาม ดังรายละเอียดในภาคผนวก ก

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 นำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยนำไปทดลองใช้กับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของ โรงเรียนเซกา ที่เป็น โรงเรียน ใกล้เคียง แล้วนำผลมาปรับปรุงเครื่องมือ

4.2 นำแบบสอบถามไปใช้ใน โรงเรียนที่ทำการทดลองคือ โรงเรียนบึงโขงหลง วิทยาคม

4.3 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์คะแนน

5.2 นำผลการตอบแบบสอบถามมาหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5.3 นำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

(บุญชมศรีสาธาต. 2535 : 66 – 69)

ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับดีมาก

ค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับดี

ค่าเฉลี่ย 2.51–3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51–2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ตามเกณฑ์การประเมินระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ 1) ด้านปัจจัย 2) ด้านกระบวนการ และ 3) ด้านผลผลิต